

REPATRIACJA

Na podstawie ustawy z 9 listopada 2000 r. o repatriacji do Polski przyjechało nieco ponad 5 tys. osób. Wiele tysięcy osób polskiego pochodzenia, przede wszystkim w Kazachstanie wciąż oczekuje na zaproszenie do osiedlenia się w Polsce.

Z perspektywy doświadczeń Gminy Byczyna powodami małego zaangażowania gmin w proces repatriacji były :

- sytuacja na rynku pracy,
- zasoby lokalowe - brak mieszkań komunalnych,
- konieczność objęcia opieką społeczną własnych mieszkańców.

W dniu 31 lipca 2012 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „Polityka Migracyjna Polski – stan obecny i postulowane działania” W dokumencie tym znalazły się wnioski i rekomendacje dot. polityki repatriacyjnej, m.in. *„wprowadzenie zmian w zasadach dofinansowania gmin oferujących repatriantom warunki do osiedlenia się poprzez ujednoczenie świadczeń dla wszystkich gmin zapraszających osoby legitymujące się promesami wiz repatriacyjnymi, co stworzyłoby szansę na zwiększenie zainteresowania samorządów, a tym samym skrócenie okresu oczekiwania na przyjazd do Polski.”* Niestety zmiany takie nie zostały wprowadzone.

Rozwiązanie problemu demograficznego jest szczególnie ważne w województwie opolskim. Jak zauważono w tygodniku Angora (Nr 43 z 27.10.2013 r.) *„Do osiągnięcia sukcesu (...przez Polskę) potrzebna jest też dobra polityka prorodzinna i rozwiązanie problemu demograficznego oraz otwarcie się na imigrantów ze Wschodu – Jeśli wydaje nam się to niemożliwe – mówi Marcin Piątkowski – to pamiętajmy, że Hiszpania w latach 90 przyjęła 6 milionów emigrantów, a nasi sąsiedzi Czesi – pół miliona w ciągu niecałej dekady”*

W przypadku dużego napływu do naszego województwa obywateli Ukrainy, czy też uchodźców doświadczenia gmin związane z realizacją polityki repatriacyjnej – pomocy w asymilacji, właściwego „zagospodarowania” przyjeżdżających osób, czy też umiejętnego wykorzystania potencjału, który ze sobą wnoszą mogą okazać się nieocenione.

REPATRIACJA W GMINIE BYCZYNA

Od sierpnia 2003 roku Gmina Byczyna zaprosiła 34 rodziny polskiego pochodzenia (14 rodzin w ramach Projektu Polanowice z 2013 r.). Z czego 9 rodzin wymeldowało się z pobytu stałego i wyjechało poza gminę Byczyna, a jedna rodzina zaproszona w ramach Projektu Polanowice jeszcze nie dojechała. Ogółem od 1 maja 2014 r. do Gminy Byczyna w ramach procedury repatriacyjnej przyjechało ponad 100 osób, czyli „mała wieś” ale jest to nieco ponad 1% populacji Gminy.

Po 13 latach doświadczeń związanych z realizacją ustawy o repatriacji możemy stwierdzić, że gmina, która zaprasza do osiedlenia się na swoim terenie repatriantów powinna spełnić kilka podstawowych warunków :

I. Przede wszystkim posiadać lokale, w których można byłoby przygotować mieszkania dla repatriantów.

Koszt wybudowania lokali mieszkalnych „od podstaw” przekracza środki, jakie otrzymuje gmina w ramach dotacji (45 m^2 powierzchni mieszkalnej x koszt odtworzenia m^2 tj. około 130 do 160 tys zł na lokal wraz z jego wyposażeniem).

Chyba najważniejszą obecnie zmianą, postulowaną przez gminy zapraszające repatriantów jest zrównanie dotacji, jaką otrzymują gminy zapraszając nie wskazaną imiennie rodzinę repatriantów z dotacją w przypadku zaproszenia imiennego. Ponadto, wysokość pomocy udzielana gminom z tytułu przyjęcia repatriantów powinna być uzależniona od wielu czynników. Tak, jak w przypadku subwencji oświatowej określony jest stały, obowiązujący w całym kraju standard dofinansowania na jednego ucznia, a do tego wiele dodatkowych wag, tak w dofinansowaniu dla gmin stałym powinna być kwota odtworzenia $1 \text{ m}^2 \times 45 \text{ m}^2$ (wg. nas powierzchnia ta powinna być większa) oraz dodatkowe wagi. Na przykład liczba członków rodziny repatriantów, ale również : miejsce osiedlenia się tj. wieś czy miasto, liczba dzieci (dofinansowanie do nauki), zamożność gminy, itp.

II. Po drugie, w możliwie krótkim czasie zapewnić repatriantom pracę.

Nadal największym problemem jest brak pracy dla wszystkich, dorosłych członków rodziny repatriantów (a po jej uzyskaniu zbyt niskie wynagrodzenia, najczęściej nie spełniające oczekiwań repatrianta).

Na pewno ułatwieniem byłby wcześniejszy przyjazd do gminy zaproszonych rodzin (choćby jednego dorosłego członka rodziny) przed podjęciem decyzji o osiedleniu się w Polsce na stałe. Taka wizyta pozwoliłaby zapoznać się z warunkami życia w gminie. Repatriant mógłby również odbyć staż u przyszłego pracodawcy. Przedstawić przyszłemu pracodawcy swoją osobę (kwalifikacje zawodowe, umiejętności, doświadczenia).

Na takie zadanie gmina Byczyna złożyła wniosek – ofertę realizacji zadania publicznego do Ministra Spraw Zagranicznych w ramach działania Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2013 r. pn. *Wsparcie powrotu repatriantów z Kazachstanu do Ojczyzny przodków*. Wniosek został przyjęty do realizacji (otrzymał dofinansowanie w wysokości 800 tys zł) niestety z różnych przyczyn, niezależnych od Gminy, rekrutacja 25 mężczyzn z Kazachstanu do projektu nie powiodła się i projekt nie został zrealizowany.

III. Po trzecie posiadać możliwości przeprowadzenia kursu nauki języka polskiego niezwłocznie po przyjeździe repatriantów.

Bardzo duży problem stanowi brak lub niedostateczna znajomość języka polskiego oraz organizacja kursów języka polskiego dla repatriantów. Nierzadko kurs językowo-adaptacyjny organizowany jest po upływie roku od przyjazdu repatriantów do Polski.

Od początku procedury repatriacyjnej w gminie Byczyna nie było żadnych poważnych incydentów z udziałem repatriantów, w tym związanych z przejawami rasizmu, czy też braku akceptacji. Społeczności lokalne wsi, w których osiedlili się repatrianci podchodzą do nich życzliwie, a repatrianci szybko asymilują się. Jednakże brak znajomości języka lub jego słaba znajomość stygmatyzują repatriantów, jako innych, obcych najczęściej zwanych „ruskimi”

Za pewnego rodzaju porażkę uznaliśmy to, iż nie udało się nam wykorzystać potencjału, jaki przynoszą ze sobą przyjeżdżający do Polski repatrianci – ich znajomości języków obcych, wiedzy i doświadczenia, oraz kontaktów biznesowych w krajach, z których przybyli.

Program Działań

Do każdej z przyjeżdżających rodzin trzeba podejść indywidualnie, ale Gmina ma wypracowane, systemowe rozwiązania dot. repatriantów osiedlających się na jej terenie. Te zadania to :

1. przygotowanie mieszkania – zakup żywności, środków higieny osobistej i środków czystości dla rodziny repatriantów na okres kilku-kilkunastu dni, sprawdzenie i instalacja urządzeń AGD i RTV, podłączenie gazu;
2. przywiezienie rodziny repatriantów z miejsca ich przylotu w Polsce do miejsca osiedlenia;
3. przywitanie repatriantów na miejscu przez władze gminy i sąsiadów, zapoznanie z mieszkaniem i okolicą, przekazanie telefonów kontaktowych;
4. przetłumaczenie dokumentów repatriantów i członków ich rodzin, w celu umiejscowienia aktów stanu cywilnego, wydania dokumentów tożsamości, kart pobytu stałego, świadectw ukończenia szkoły, w tym nostryfikacja świadectw; prowadzenie korespondencji telefonicznej i e-mailowej z polskimi konsultantami w sprawie pomocy przy wydawaniu dokumentów np.: odpisów aktów, zaświadczeń, orzeczeń o rozwodzie.
5. przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, spisanie danych repatrianta, ich wykształcenia, kwalifikacji i umiejętności, w celu złożenia oferty pracy;
6. wykonanie zdjęć repatriantom do dowodów osobistych, paszportów i kart pobytu stałego;
7. zapisanie dziecka repatrianta do : żłobka, przedszkola, szkoły – spotkanie dzieci i rodziców repatrianta z dyrektorem placówki oświatowej, do której dziecko repatrianta będzie uczęszczać, współpraca z Poradnią Pedagogiczno- Psychologiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.
8. we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej – pomoc w złożeniu wniosku o przyznanie zasiłku rodzinnego, celowego, okresowego, stałego dla rodziny repatrianta, dożywiania dzieci, a także stypendium szkolnego dla dziecka; pomoc w wypełnianiu wniosku na ubezpieczenie zdrowotne, deklaracji do lekarza rodzinnego.
9. we współpracy z ZUS – pomoc w złożeniu wniosku o przyznanie emerytury;
10. przygotowanie dokumentów i pomoc w rejestracji repatriantów w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Powyższe procedury powinny być realizowane, zgodnie z przyjętą uchwałą **w sprawie określenia form, trybu i wysokości przyznania pomocy dla repatriantów i członków ich rodzin zaproszonych do osiedlenia się na terenie Gminy.**

UCHWAŁA NR XVIII/117/15
RADY MIEJSKIEJ W BYCZYNIĘ

z dnia 25 listopada 2015 r.

w sprawie określenia form, trybu i wysokości przyznania pomocy dla repatriantów i członków ich rodzin zaproszonych do osiedlenia się na terenie Gminy Byczyna.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t.Dz. U. z 2015 r. poz. 1515) w związku z art. 20 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (j.t. Dz. U. z 2014 r.poz. 1392) Rada Miejska w Byczynie uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Pomoc dla repatrianta i członków jego najbliższej rodziny zaproszonych do osiedlenia się na terenie gminy Byczyna obejmuje :

- 1) zapewnienia rodzinie repatriantów lokalu mieszkalnego z zasobów komunalnych gminy Byczyna, na warunkach umowy najmu na czas nieokreślony, nadającą im tytuł prawny do lokalu;
- 2) zakup wyposażenia do przyznanego lokalu mieszkalnego dla nieokreślonych imiennie repatriantów zaproszonych do osiedlenia się na terenie gminy Byczyna.
- 3) pokrycie kosztów pobytu i wyżywienia w internacie do czasu udostępnienia lokalu mieszkalnego, o którym mowa w pkt 2, jeżeli z jakiś powodów, w szczególności braku energii elektrycznej, gazu lub wody, lokal nie jest przygotowany do zamieszkania;
- 4) pokrycie kosztów tłumaczenia dokumentacji niezbędnej do uzyskania polskich dokumentów, uprawnień rentowych lub emerytalnych, świadectw i książeczek pracy, świadectw ukończenia szkoły, dyplomów ukończenia studiów, dokumentów potwierdzających posiadane uprawnienia i kwalifikacje;
- 5) pokrycie opłat związanych z wydaniem polskich dokumentów, w tym kosztów wykonania zdjęć do dokumentów;
- 6) pokrycie opłat czynszowych z tytułu najmu lokalu mieszkalnego oraz kosztów mediów przez okres pierwszych trzech miesięcy od dnia przyjazdu do Polski;
- 7) pomoc w załatwianiu wszelkich spraw urzędowych i administracyjnych związanych z osiedleniem się na terenie Gminy Byczyna, uzyskaniem renty lub emerytury (w przypadku osób posiadających uprawnienia) oraz rejestracji w urzędzie pracy,
- 8) jednorazowego zakupu żywności, środków higieny osobistej oraz środków czystości, po przyjeździe do gminy Byczyna w wysokości do 500,00 zł.
- 9) przewóz repatrianta i członków jego najbliższej rodziny z miejsca przyjazdu lub przylotu do Polski do miejsca zamieszkania.

2. Wyposażenie lokalu mieszkalnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 określone jest w porozumieniu w sprawie udzielenia Gminie Byczyna dotacji celowej z budżetu państwa zapraszającej nieokreślonych imiennie repatriantów do osiedlenia się na swoim terenie zawartym z Wojewodą Opolskim.

§ 2. Repatriantowi i członkom jego najbliższej rodziny zaproszonym do osiedlenia się na terenie Gminy Byczyna może być udzielona inna pomoc niż określona w § 1 jeżeli jej udzielenie wynika z uzasadnionych potrzeb życiowych.

§ 3. Pomoc określona w § 1, za wyjątkiem pkt 6 i 8 przysługuje od dnia przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej w ramach repatriacji przez okres 12 miesięcy.

§ 4. Pomoc przyznawana na podstawie niniejszej uchwały, za wyjątkiem pomocy określonej w § 1 pkt 2 finansowana jest ze środków budżetowych gminy Byczyna.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Byczyny.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego.